

Qëndrojmë Të Bashkuar: Ambientalizmi i Punës dhe Lëvizja Klimatike

An interview with Lorenzo Marsili, Stefania Barca

April 14, 2022

Vendosja e avokatëve të mbrojtjes së mjedisit kundër përfaqësuesve të punëtorëve është një taktikë e vjetër e cila prej dekadash u shërben interesave të atyre që nuk kujdesen për asnjërin. Anashkalon se si viktimat e rreziqeve mjedisore janë zakonisht nga të njëjtat komunitete të klasës punëtore që përfaqësojnë sindikatat dhe errëson historinë e gjatë të betejave mjedisore dhe të punës, duke fituar triumfe vendimtare dorë për dorë. Në këto dy intervista, Lorenzo Marsili bashkon perspektivat nga Italia për të pyetur se çfarë do të thotë kriza klimatike për industrinë në shekullin e 21-të dhe se si lëvizja klimatike dhe sindikatat mund të veprojnë më së miri si aleatë.

Lorenzo Marsili: Duhet të jetë e qartë se pabarazitë sociale dhe ekologjike duhet të trajtohen si një. Pse shpesh nuk është kështu?

Stefania Barca: Kështu ka qenë për një kohë shumë të gjatë, por jo gjithmonë dhe jo plotësisht. Lëvizja globale e klimës sot po e bën gjithnjë e më të qartë se kjo luftë është një luftë për drejtësinë globale. Në një botë ku njerëzit dhe vendet vlerësohen në mënyrë të barabartë, rreziqet industriale nuk mund të hidhen mbi punëtorët dhe komunitetet e klasës punëtore, njerëzit e racializuar dhe indigjenë (vendas) ose ekosistemet.

Çështja e punës është në thelb të kontradiktës ekologjike dhe shmangia e trajtimit të saj mund të pengojë vetëm përpjekjet më të mira të lëvizjeve mjedisore. Ky fakt pranohet gjithnjë e më shumë nga të dyja palët, teksa ne jemi dëshmitarë të një ndryshimi epoke në aspektin e ndërgjegjësimit ekologjik. Deri pak vite më parë, përgjigja kryesore ishte ajo e gjelbërimit të ekonomisë nëpërmjet zgjidhjeve të bazuara në treg dhe teknologjike. 25 vjet takime të dështuara të COP dhe raporte shkencore alarmante e kanë bërë të qartë se ky model ka dështuar dhe e njëjta gjë vlen edhe për dilemën e punës kundër mjedisit. Tregjet dhe teknologjitë nuk po rregullojnë krizën ekologjike, por po lënë në baltë punëtorët dhe mjedisin. Pas dekadash propagande neoliberalë (politika që nxisin kapitalizmin e tregut të lirë) që i bindi të gjithë – të majtët dhe të djathtët – se “nuk ka alternativë”, njerëzit më në fund po e kuptojnë se alternativat janë pikërisht ato që na duhen.

A mund të mësojmë nga betejat e kaluara që bashkuan kërkesat e punës dhe mjedisit?

Në nivel global, rregullimi më i rreptë i rreziqeve industriale që lëvizja sindikale ndërkombeëtare, arriti të imponojë gjatë shekullit të kaluar paraqet arritje të mëdha. Epoka e artë e ambientalizmit të punës ishte në vitet 1960 dhe 1970. Në Statutin e Punës të vitit 1970, sindikatat italiane vendosën kontroll të drejtpërdrejtë të punëtorëve mbi faktorë të ndryshëm rreziku në dyshemenë e dyqanit, duke përfshirë rreziqet fizike, kimike dhe

radioaktive. Sindikatat më pas u përpoqën të shtrinin të drejtën e shëndetit për popullsinë italiane në përgjithësi. Shërbimi Shëndetësor Kombëtar u krijua në vitin 1978 dhe ishte gjithashtu përgjegjës për monitorimin e rrezeve industriale. Në të njëjtën periudhë, sindikata më e fuqishme në SHBA, Unioni Ndërkombëtar i Punëtorëve të Naftës, Kimikës dhe Atomikës, kërkoi të ndikohej në Kongresi për të miratuar disa nga pjesët e para dhe më të rëndësishme të legjislacionit të SHBA-së kundër ndotjes: Aktin e Ajrit të Pastër në vitin 1963, Ligji për Uji të Pastër në vitin 1972 dhe themelimi i Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit në vitin 1970. Agjencia e re publike kishte për detyrë të zbatonte të drejtën për një mjedis të sigurt dhe të shëndetshëm për të gjithë qytetarët amerikanë. Megjithatë, të drejtat profesionale dhe mjedisore shpesh kanë mbetur “të drejta në letër”. Për shkak të rezistencës nga qeveritë dhe korporatat, zbatimi ka qenë i dobët dhe kërkon mobilizim të vazhdueshëm nga ana e sindikatave. Fatkeqësisht, sindikatat nuk i kanë mbajtur premtimet e tyre mjedisore dhe një mobilizim i tillë është zvogëluar gjatë dy-tre dekadave të fundit. Ka ardhur momenti për një vetë-reflektim kritik dhe një rishqyrtim të plotë të prioriteteve të tyre.

Të shikosh krizën klimatike në terma klasorë do të thotë të riformulosh konfliktin klasor në termat e kapitalit kundrejt jetës.

Si duhet të veprojmë për të siguruar një përfshirje më të madhe të punëtorëve dhe përfaqësuesve të tyre në transformimin ekologjik?

Shumë sindikata dhe konfederata ndërkombëtare po e diskutojnë këtë çështje. “Tranzicioni i drejtë”, strategjia e lëvizjes sindikaliste për krizën klimatike, u parashtrua në fillim të viteve 2000. Ideja është e bukur në thjeshtësinë e saj: kostoja e një tranzicioni pas karbonit nuk duhet të paguhet nga punëtorët. Kjo është gjithashtu në përputhje me parimet e drejtësisë mjedisore që ndjek lëvizja klimatike, kështu që konvergjenca po ndodh tashmë në terren në shumë vende. Megjithatë, jo kudo. Askush nuk ka dëgjuar vetëm për një tranzicion në Taranto apo edhe në Itali në pjesën më të madhe. Në lidhje me uzinën ILVA në Taranto, sindikatat në nivel vendor dhe kombëtar kanë pranuar kryesisht punën, kundrejt kompromisit mjedisor¹. Rezultatet janë një numër marramendës aksidentesh, sëmundjesh profesionale dhe një numër fatkeqësish në shëndetin publik të komunitit, të gjitha të dokumentuara nga autoritetet më të larta shkencore në qark. Mjerisht, puna ambientaliste ka dështuar Taranto dhe në shumë komunitete të tjera të klasës punëtore. Jo vetëm kaq, por ka dështuar edhe interesi i përgjithshëm publik për ndjekjen e një modeli zhvillimi që sakrifikon shëndetin mjedisor dhe publik për prodhimin industrial dhe rritjen e PBB-së.

Ekonomia e gjerë politike është sigurisht e rëndësishme. Elitat qeverisëse të Italisë kanë qenë shumë ngurruese për të rregulluar industrinë dhe madje për të pasur një plan industrial. Por ne kurrë nuk do të përparojmë nëse sindikatat nuk e pranojnë bashkëfajësinë e tyre kulturore. Ata pranojnë historinë toksike që e sheh prodhimin industrial si shtytjen e vetme më të rëndësishme të mirëqenies sociale. Vetëm nëse ndonjë brez i ri i përfaqësuesve të sindikatave do të ndihej i inkurajuar dhe i presionuar për të marrë përsipër këtë sfidë epokale – të drejtësisë mjedisore – dhe ta bëjë atë luftë të tyre, një luftë që ka të bëjë gjithçka, me mirëqenien e punëtorëve dhe njerëzve të klasës punëtore,

mund të shoh mundësi për ndryshim real.

Ne vuajmë efektet e një biopolitike që ka prodhuar idenë e homo Economicus dhe një bashkëpunim kolektiv në rritje përmes mbikonsumimit. Si mund ta thyejmë këtë mekanizëm?

Vendosja e të drejtave të punës në qendër të fushatës mjedisore është thelbësore. Nëse të drejtat e punëtorëve – si sigurimi e një page për jetesë – nuk do të mund të cenoheshin sistematikisht, atëherë mallrat e lira nuk do të ekzistonin. Në një ekonomi të globalizuar, kjo mund të jetë efektive vetëm nëse zbatohet në shkallë globale. Megjithatë, korporatat transnacionale dhe Organizata Botërore e Tregtisë nuk janë të gjithëfuqishme dhe ndërkombëtarizmi dhe solidariteti i vërtetë i punës mund të arrijë shumë, siç tregon historia e strategjive dhe fushatave të suksesshme. Fuqia punëtore ishte një aktor i fuqishëm ekonomik global përpara reagimit ndikues që promovon kapitalizmin e lirë dhe ky është momenti historik për ta rifituar atë rol. Bota nuk është e ndarë mes punëtorëve dhe ambientalistëve, si dikur sipas mendimit praktik. Por ajo që na thotë lëvizja e sotme globale e klimës është se bota nuk është e ndarë midis kapitalit dhe punës në kuptimin e vjetër. Puna me pagë është vetëm një pjesë e punëtorëve botëror dhe puna industriale me pagë është një pjesë e vogël brenda saj. Të shikosh krizën klimatike në terma klasorë do të thotë të riformulosh konfliktin klasor në termat e kapitalit kundrejt jetës. Lëvizjet e punës mund të jenë në anën e duhur të historisë, siç ka pohuar zyrtarja e Konfederatës Ndërkombëtare të Sindikatave, Anabella Rosenberg, por vetëm nëse ato çlirohen nga realizmi kapitalist – ideja se nuk ka alternativë – dhe fillojnë të veprojnë sipas ndërgjegjes klasore ekologjike globale.

---

1. Fabrika ILVA është fabrika më e madhe e çelikut në Evropë. Përafërsisht 20 000 njerëz punojnë atje ose si pjesë e zinxhirit të furnizimit. E vendosur afër qendrës së Tarantos, emetimet toksike të uzinës shkaktojnë shkallë të lartë të kancerit dhe sëmundjeve të frymëmarrjes në zonë. Në vitin 2019, gjigandi indian i çelikut me bazë në Luksemburg, ArcelorMittal njoftoi se po tërhiqej për shkak të kostove të larta të rinovimit të nevojshme për të përmirësuar standardet mjedisore. Shteti italian po shqyrton një paketë shpëtimi.

Lorenzo Marsili is an activist philosopher and writer and co-founder of the transnational NGO European Alternatives. He is an active public speaker and media commentator internationally and was the founding editor of the independent journal Naked Punch Review. He currently serves on the Board of the global NGO CIVICUS. His books include *Citizens of Nowhere* (Zed Books, 2018) and *Planetary Politics* (Polity Press, forthcoming 2020).

Stefania Barca is a senior researcher at the Centre for Social Studies of the University of Coimbra, where she also teaches political ecology. Her main research interest is the work-environment nexus.

Published April 14, 2022

Interview in Albanian

Translation available in English, Croatian, Italian

Published in the *Green European Journal*

Downloaded from <https://www.greeneuropeanjournal.eu/qendrojme-te-bashkuar-ambientalizmi-i-punes-dhe-levizja-klimatike/>

The Green European Journal offers analysis on current affairs, political ecology and the struggle for an alternative Europe. In print and online, the journal works to create an inclusive, multilingual and independent media space. Sign up to the newsletter to receive our monthly Editor's Picks.